

Adavere raamatukogu juhataja Tiina Kull: mõnusaid raamatuid võiks rohkem olla

Mööda puidust keerd-treppi jõuame Adavere mõisahoone teisel korrusel asuvasse raamatukokku. Aastakümneid on siin raamatuid soovitanud ja laenutanud Tiina Kull. Ta on näinud lugejaid erinevatel aegadel ja ütleb, et praegustele meeldib kõige rohkem krimikirjandus.

JAAN LUKAS

Tiina arvates võiks Eesti kirjanikud rohkem kirjutada just stressimaandavaid ja mõnusaid raamatuid.

Lisaks talletab Kull raamatukogusse Adavere ja selle ümbruse aja- ja kultuurilugu, paikkonnaga seotud meeneid, mänguasju ja põnevaid kujusid.

Alustame ringkäiku raamatukogus nurgast, kuhu kümnetesse albumitesse on sõnas ja pildis talletatud Adavere aja- ja kultuurilugu?

Kui tulin kunagi Adavere raamatukokku tööle, oli siin kaks albumitait väljalõikeid. Hakasin seda kogu täiendama. Töö muutus tehniliselt lihtsamaks, kui avanes võimalus ajalehe-artiklitest koopiaid teha. Meil on hoiul ka Adavere sovhoosi tutvustavad materjalid. Ühel fotol näeme majandi töötajaid tuletõrjevõistlustel. Albumeid huvitavate fotodega oleme saanud eakatel.

Olen alles jättnud ka sündmuste kuulutused. Nii saame näiteks teada, et 8. jaanuaril 2010. aastal põletati Adaveres jõulukuuski.

Millest kõnelevad aga vitriinis olevad tassid, joo-giklaasid ja taldrikud?

Need on Adavere tuuliku lauanõud, mille on meile toonud paikkonna inimesed. Adavere tuuliku klaasid ostsin tänu heale juhusele ühest Tartu taaskasutuskauplusest. Haruldane meene on 1989. aastal Adaveres toimunud Vabadusristi kavaleride kokkutuleku sümboolikaga klaas. Osalesin ise isamaalise sündmuse korraldamisel, triikisin vabadusvõitlejate suurt lippu. Kogunemine toimus Mandri-Eesti keskpunkti tähistava kivi juures, rongkäik suundus mõisa juurde, valitses soe ja ülev meeleolu, Eesti taasiseseisvumine oli võrsumas. Kiires tempos polnud aega suveniirklaasi osta. Õnneks kinkisid selle hiljem raamatukogu lugejad.

Kuidas on raamatukokku jõudnud erineva väljanägemisega kujud inimestest, loomadest, mille jaoks on samuti eraldi klaaskapp?

Püüan igal pool hästi lahtiste silmadega ringi käia, külastada ka vanakraamipoodi. Kõiki neid kujakesi ühendab see, et nad loevad midagi, raamat on käes. Põhiliselt on kujud meisterdatud Põhjamaades.

Lugesin blogist, et Adavere raamatukogus on üks põnev allikas – topoteek?

Topoteek on kogukonna koostatav ja hallatav veeb, mis annab



Tiina Kull aitab kõigil soovijatel juba aastaid sobivat kirjandust valida.

FOTO: JAAN LUKAS

ligipääsu kogukonna digitaliseeritud ajalooallikatele. Adavere raamatukogu topoteegis on kokku üle 7000 ühiku. Rohkesti materjale on siia sisestanud Lea Teedemaa.

Topoteegist otsingud ei ole keerulised. Perioode on võimalik ajaliselt piirata, näiteks sisestades „Adavere kauplused 1955–1960“ saab kiiresti vastavad materjalid kätte.

Kuidas toimub uute raamatute vastuvõtt?

Selleks on eraldi tuba, kuhu lugejad üldiselt ei pääse, ehk mõnikord vaid ekskursioonid. Meile tulevad kolm korda kuus nimekirjad. Raamatuid saame tellida vastavalt oma rahaliste võimalustele. Tellimused sõltuvad suuresti lugejaskonnast, mis aegadelega väga palju muutunud. Viimasel ajal on eriti mõttekas tellida kergemat ilukirjandust, kriminaalkirjandust. Krimi on populaarne ja elulooraamatute populaarsus möödumas.

Eriti soovitakse lugeda Põhjamaade ja Inglise kriminaalromaane.

Andrus Kivirähki romaani „Rehepapp“ esmatrüki ilmumisest möödub kaks-kümne aastat. Kui palju Adaveres „Rehepappi“ sõpru on?

„Rehepapp“ on ikka populaarne. Praegu kuulub ta ka gümnaasiumiõpilastele soovitatud raamatute nimekirjadesse.

Kas Adavere raamatukogus käiakse ka kaugemalt?

Eks ikka. Vahel tulevad laenutama kooliõpilased Tallinnast ja Tartust, kelle vanavanemad elavad meie kandis. Olen ka ise püüdnud soetada rohkesti koolis vajalikke raamatuid, et lapsed lugemisvarast ilma ei jääks.

Eesti Lastekirjanduse Keskus on praegu ellu kutsunud ka projekti „Lugemisisu“, mis võimaldab lastele läbi mängu selgitada,

kuidas raamatut tehakse, mis-moodi illustreeritakse. Mängida saab ka tähemänge, tutvustakse kunstnikke, kirjanikke, õpetatakse kuidas raamatut valida, kuidas midagi otsida ja leida.

Projektis osalevad raamatukogud saavad riigipoolset lisaraha üsna suure koguse lasteraamatute, kusjuures selle valdkonna paremiku soetamiseks.

Kas mäletate oma esimesi raamatukogukülastusi?

Need olid Käina raamatukogus Hiiumaal. Väikese tüdrukuna oli tore näha nii palju raamatuid.

Olete hiidlane?

Ei. Olen lõunaestlane, pärit Võrumaalt. Võru keel on praegugi veidike suus, kuid mitte eriti. Pärast teist maailmasõda suunati noori Eesti mehi õppima Harkovi tehnikaülikooli, mille lõpetas ka mu isa, kes suunati Hiiumaale tööle. Elasime seal kolm aastat, siis suunati isa Adaveresse.

Midagi hiiumaalikku on Teisse ikka jäänud?

Meenutan Hiiumaad toreda kohana, kus alustasin kooliteed. Lapsepõlves ma aga hiiu naljaga eriti palju kokku ei puutunud. Päritolult hiidlane on kunstnik Valdek Alber, kelle šaržid meil praegu raamatukogus näitusel vaatamiseks on. Humoristlikud pildid on tal hästi välja tulnud.

Kus raamatukogutöötajaks õppisite?

Olen kaks korda lõpetanud Viljandis kultuuriharidusasutuse, esmalt kultuurikooli, hiljem kultuurikolledži. Sain suunamise Järvamaale, aga sinna läks keegi teine. Adaveres jäi koht vabaks ja mul avanes võimalus siia tööle asuda.

Kui palju on töökeskkond aegade jooksul muutunud?

Raamatukogu on Adaveres üsna vähe kolinud. Kui tulin, asus raamatukogu mõisa tee-

nijate majas. Tänaesse raamatukokku tullakse mööda ajalooahõngulist üsnagi kõrgete astmetega putreppi.

Adavere on olnud Eestimaa üks tuntumaid põllumajanduspiirkondi. Kui palju on raamatukogus põllumajandusalast kirjandust?

Mõndagi põllumajandustemaalist leidub praegugi. Kui Adavere sovhoosis tegutses aktiivselt Tõnu Saarmann, siis tema eestvedamisel loodi põllumajanduskirjanduse raamatukogu. Seal oli ka üsna palju teaduskirjandust. Majandi töötajad käisid minu juures raamatute kataloogimist õppimas. Pärast Eesti taasiseseisvumist ja sellega kaasnevat muutusi majanduseluse huvi põllumajanduskirjanduse vastu vähenes.

Kui suur raamatusõber oli legendaarne Adavere majandijuht Viktor Meister?

Ta ostis endale koju väga palju raamatuid, mõnikord astus sisse ka raamatukokku. Saime temaga kenasti läbi.

Kas kodukandi raamatukogus on lugejaks ka täna ne kuulsaim adaverelane, kiiruisutaja Saskia Alusalu?

Saskia on tubli lugeja. Võimalik, et tal on praegugi mõni raamat lugemisel. Oma vähest vaba aega kasutab ta väärtkirjanduse lugemiseks.

Raamatukogus toimus ka Saskia Alusaluga kohtumine, kuhu võisid tulla kõik soovijad.

Meie raamatukogu on külastanud teisigi tuntud isikuid: rahvamatka „Sada aastat Eesti ajal“ käis peaminister Jüri Ratas, hõimupäevade raames Ungari rahvamuusikaansambel, näitleja ja lastekirjanik Kadri Lepp, kelle juured on Adaveres, kunstnik Valdek Alber, Euroopa Parlamendi liige Marina Kaljurand, Eestis

asuva Taani suursaatkonna informatsioonispetsialist Kirke Torpan, tänu kellele saime näidata ka kahte väga head Taani filmi. Varem on olnud hea koostöö ka Ungari saatkonnaga. Oleme kohtunud Teet Kallase, Arvo Valtoni, Peeter Sauteri, Andrei Hvostovi, Hannes Varblase, Kadri Kõusaa-re, Heiki Vilepi ja Mika Keräneni ja teiste kirjanikega.

Kas olete ka midagi ise kirjutanud?

Ei. Jumal tänatud, mul on nii-palju kriitikameelt. Saan aru, mis on hea kirjandus ja mis mitte. Millegi ebakvaliteetse tootmisel pole mõtet.

Mida tähendab lastele raamatukogu paiknemine samas hoones kooli ja lasteaia-ga?

Eks nad satuvad nii ikka sagedamini raamatute juurde ja raamatud on nii rohkem silma ees. Raamatukogus võib hästi aega parajaks teha. Eriti tihedad kontaktid on meil just lasteaia-ga. Lasteaia poisid ja tüdrukud tulevad teemanädalatel ja siis otsitakse välja vastava sisuga raamatud. Mul on varuks ka terve kast mänguasju ühe või teise teema käsitlemisel kasutamiseks. Võtan mänguasjad, mida vaja ja nii mängime selle loo läbi. Katsume lapsi ja raamatuid ühendada.

Mustvee raamatukogus on legendaarne kass Hurmur. Ehk plaanite ka Adavere raamatukogusse lemmiklooma võtta?

Hurmur on väga vahva kass. Olen teda näinud. Meie lemmikloomi raamatukogusse võtta ei kavatsen, sest mõned lugejad võivad olla allergilised. Mustvee raamatukogus on ehk lemmikloomapidamine mõeldav suuremate ruumide tõttu.

Mis on Teie lemmikraamat?

Seda mul pole. Nagu emal ja

isal lemmiklapsi, ei tohi raamatukogu juhatajal olla lemmik-raamatuid.

Miks ikkagi digi- ja nutiajastu pealetungist hoolimata paberile trükitud raamatuid loetakse?

Kui ma seda isegi teaksin. Kindlasti on põhjuseks soov teada saada, mida võimaldavad näiteks reisiraamatud, sest igale poole ju ei jõua. Ilukirjandust vajatakse pingete mahavõtmiseks. Küll oleks hea lugejale ulatada stressi maandavat ja mõnusat raamatut. Eesti raamatud kipuvad aga ikka ängi täis olema.

Millist elamust on pakunud Adaveres giiditöö?

Kui Adavere põhikooli direktor Rein Uusmaa eestvedamisel ühines projektiga „Unustatud mõisad“, tutvustasin üsna aktiivselt Adavere mõisakompleksi. Praegu olen aga giiditöö jätnud noorematele tegijatele, kes sellega hästi hakkama saavad. Arenguruumi mõistagi jätkub. Raamatukogu tutvustan aga külalistele meelsasti.

Millised seosed on Teil Adavere mõisaseltsiga?

Seltsi juhhib edukalt Evi Rohtla. Ma pole ise seltsi liige, aga olen ühendusele abiks olnud. Näiteks käinud eakatele raamatuid ette lugemas. Ettelugemise päeval, 20. oktoobril ergutasin kohalikke senioreid mõnd pala või luuletust ette lugema.

Kuidas möödub vaba aeg, palju jääb mahti hobideks?

Kodusse hobiks on toimetamine aias, kus kasvavad oma pere jaoks kartulid, sibulad, maa-sikad, viinapuud, lilled – kõik, mis vaja. Olen endale ka rõivaid õmmelnud.

Abikaasa tegeleb mesindusega, tänu sellele tean minagi valdkonnast mõndagi. Nii võiksin ennast toetajaks või nii-öelda harrastusmesinikuks nimetada.

TIINA KULL

Sündinud 6. augustil 1952
Kanepis

HARIDUS:

Põltsamaa keskkool,
Viljandi kultuurharidustöö-kool,
Viljandi kultuurikolledž

TÖÖ:

Adavere raamatukogu
juhataja aastast 1972

Kuuluvus ühingutesse:

* Eesti Raamatukoguhoid-jate Ühing, Eesti Kirjanduse Selts, Eesti Raamatu Aasta 2000–2001 Jõgeva maa-konna toimikonna liige ja Põltsamaa valla toimikonna esimees
• Tegutsenud giidina projekti „Unustatud mõisad“ raames
• Kogub koduloolist materjali teemal „Adavere sõnas ja pildis“

Tunnustused:

• Jõgevamaa parim raama-tukoguhoidja aastal 2002
• Jõgevamaa maavanema tänukiri aastal 2007